

same letnice tudi radi tega imeti ne moremo, ker se niso naenkrat, nego počasi iz Panonije v Norik selili. Verjetno je sicer, da so bivali tod užé v predrimljanskej dóbi, in precej gotovo je, da so jih Kelti (vsaj en del) potisnili za Karpate nazaj, ali pa, da so v dóbi rimljanskej Sloveni in Kelti skupno po alpskih deželah bivali; a točnih zgodovinskih dokazov nimamo, ker ime „Sloveni“ ni bilo Rimljanom znano, in slovenski prebivalci Norika in Panonije ga tudi niso rabili, temuč so se imenovali po kakovostih krajev, v katerih so bivali, kakor Noričani, Tavriščani. — O pravem naseljevanji naših pradedov na Kranjsko moremo govoriti še le v 6. stoletji po Kr. V letih 527.—549. so med drugimi národi tudi Slovenci napadli naše kraje. To bi bila torej nekako prva letnica. Druga je 553 (ali 563) po Kr. To navaja mnogocenjeni hrvatski zgodovinar dr. Rački, rekoč: „Mnogi zatatranski Slovenci so z Obri vred okoli l. 563. morali iti v Panonijo, kjer so pa našli užé svojih starih sorodnikov, ki so morda užé v davni rimljanski dóbi stanovali na jugu Evrope“. Najverjetnejše je pa, da so došli l. 568. najprvo v Panonijo, katero so to leto Longobardi jim prepustili, preselivši se v Italijo. V letih 592.—595. so se pa razširili iz Panonije poleg rek: Donave, Drave, Save in Mure tudi po praznih noričanskih pokrajinah in sploh po vseh deželah, v katerih jih še dandanes nahajamo, in koder so jih pozneje Nemci spodrinili. Za to letnico govori več okolnosti. Med l. 579.—591. poizginejo stare škofije, ki so bile v teh krajih, kakor tiburnska na Koroškem (ta je obstala še l. 591., potem pa se nič več ne omenja), ptujska, celjska, sabarska (Steinamanger na Ogerskem), ljubljanska itd. Med novimi paganskimi naseljenci se pa niso mogle več obdržati. Poprej pa tudi v teh krajih nikdo ne omenja Slovencev, odsihmal pa se pogosto imenujejo n. pr. v nekem písmu do duhovščine dalmatinske od l. 600. toži papež Gregor, da Salončanom nevarnost pretí od Slovencev, ki so se do Salone razširili. — Drug dokaz, da so Slovenci l. 611. bivali užé v sedanjih sedežih, priobčuje longobardski zgodopisec Pavel Warnefried (pisal je v dóbi Karola Velikega). V boji Avarov (l. 611.) z Furlanijo je bilo ujetih več Longobardov, med temi tudi praded Warnefrieda. Ko je ta veliko let v avarski sužnosti preživel, posrečilo se mu je, da je pobegnil. Več dni je potoval po gorah, po puščavah, pa nikjer ni našel človeka. Na posled je prišel vender do ljudi, ki so bili Slovani. Stari ženski se je ubegli smilil, skrila ga je v svojej hiši, pogostila ga, da je prišel zopet k moči, in mu potem pot pokazala v Italijo, kamor je prišel v malo dnéh. — Ta resnična dogodka nam spríčuje, da so bile takrat sedanje slovenske pokrajine še silno redko obljudene, pa tudi, da so bili Slovenci užé takrat jako gostoljubni („Gostoljubnejšega národa od slovanskega ga ni na svetu“, pravi užé stari kronist Helmold.)

Slovenci so se na severju dotikali Bavarcev, ki so jih odvráčevali od svojih mej. Zoper Bavarce so poklicali Slovenci Obre (Avaré) na pomoč. Ti so si pa nasprotno Slovence podvrgli. Samo (623—658) je sicer rešil Slovence obrovske sužnosti, ali njegova moč je težko segala do Save in Emone; najverjetniše je, da so bili kranjski Slovenci do l. 744. nekoliko pod višjo oblastjo Longobardov, kajti longobardski kronist Paulus je prvi, ki imenuje (l. 738.) Kranjsko, „Carniolo“ domovino Slovincov. V istem času se imenuje tudi „Carantanija“ (Koroško). Ime „Carniola“ izvira morebiti od keltske besede „karu“ ali verjetnejše od slovenske „kraj krajina“; Carantanija pa tudi najbrže od slovenske besede „gora“, „goratan“ ali pa tudi od „carnija“. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Krškega. Vabilo k občnem zboru »Pedagogiskega društva« na Krškem, dné 3. avgusta t. l. ob 2. uri popoldne v gostilni g. Antona Ruperta z nastopnim vzporedom:

1. Poročilo o društvenem delovanju preteklega leta. 2. Pregled letnega računa. 3. Volitev treh pregledovalcev računov. 4. Volitev sedmih udov v društveno vodstvo (odbor). 5. Določitev letnega donesa za prave in podporne ude. 6. Določitev cene «Pedagogičskemu letniku» za neude. 7. Pojedini nasveti. K obilni udeležbi vabi

Odbor.

— Letošnja okrajna učiteljska konferencija za «Krški šolski okraj» bo dne 3. avgusta t. l. v šolskem poslopju v Krškem s sledečim vzporedom: 1. Imenovanje namestnika in volitev dveh zapisnikarjev. 2. Poročilo g. c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o šolstvu. 3. Obravnava nastopnih predmetov: a) «Vажnosnost pravičnega govora v ljudski šoli v vzgojnem in poučnem oziru», (Poroča g. Fr. Medič iz Leskovca). b) «Fizikalni pouk» v ljudski šoli — oziroma «obrnava pismene delitve» v ljudski šoli. (Metodično-praktično razpravlja dr. Tomaž Romih, meščanski učitelj na Krškem). c) Izbor in razdelitev učne stvarine realij za posamezne razrede in oddelke raznih kategorij ljudskih šol v Krškem šolskem okraju. (Poročevalci se določijo pri konferenciji). 4. Določitev učnih knjig in učilnih sredstev za šolsko leto 1889/90. 5. Poročilo knjižničnega odbora. 6. Volitve. 7. Posamezni nasveti in želje, ki pa se morajo vsaj do 1. avgusta t. l. poslati stalnemu odboru (v roke c. kr. šolskega nadzornika) v Krškem.

— «Pedagogičski letnik», III. leto 1889. je ravnokar prišel na svetlo in se g. g. ndom razpošilja. Prihodnjič kaj več o tej zanimljivi, lepi knjigi.

Iz Ljubljane. Uradna učiteljska konferencija za mestni okraj Ljubljanski je bila, kakor naznanjeno, v 11. dan julija t. l. v mestni dvorani. Zbrali so se: profesorji in glavni učitelji z izobraževališč za učitelje in učiteljice, učiteljstvo obeh c. kr. vadič in vse učiteljstvo mestnih ljudskih šol, potem učitelji zasebne deške ljudske šole «Nemškega Schulvereina» in zasebne evangelske ljudske šole ter učitelji veronauka raznih ljudskih šol. Predsednik, c. kr. okrajni šolski nadzornik, gospod profesor Fr. Leviec, imenuje svojim namestnikom pri obravnavi gospoda Blaža Hrovatha, ravnatelja c. kr. izobraževališč za učitelje in učiteljice. Učiteljica M. Wessner in učitelj A. Maier izvolita se zapisnikarjema. Predsednik pozdravi skupščino, potem pa se pristrčno spominja pokojnega ustvaritelja kranjske deželne šolske postave, c. kr. vladnega svetnika gospoda Ivana Hočevarja, kateri je bil nam vsem vzvišen vzgled zvestega izpolnovanja dolžnosti, vztrajne delavnosti, pravice- in človekaljubja in pravega domoljubnega mišljenja. V znak žalosti, da smo izgubili tega plemenitega šolskega in učiteljskega prijatelja vstane s sedežev vsa skupščina.

Potem v daljnem, prav zanimljivem govoru predsednik poroča o tem, kar je opazil pri nadzorovanju v javnih in zasebnih šolah, namreč o splošni disciplini, o uradnih spisih, o učnih uspehih, o metodičnem obravnavanju posameznih ukov i. dr. Poudarjal je posebno, kakšne naj bodo domače in šolske naloge, kako naj se izdelujejo, popravljajo i. t. d., kako naj učitelj poučuje v slovenskem in nemškem jeziku, uku, da naj bode on sam najboljša knjiga v šoli. Govori naj vedno pravilno ter naj se skrbno varuje slabega narečja in napačnega izgovarjanja, kako naj poučuje prirodo, zemljepis in zgodovino (kako naj pri zgodovini kaže slavnost, ki imajo za sluge za domovje). Pravi, da mu je splošni utis pri nadzorovanju sicer dobrodejen, vendar kaže tudi napake, ki se še tu pa tam nahajajo ter želi, da bi se odpravile. Po vsem pa se je prepričal, da ima Ljubljana zvesto, delavno in deloma tudi napredovalno učiteljstvo, da je vzgoja naše mladine izročena izkušenim učiteljskim močem. — Pri tretji točki je mestni učitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik A. Žumer v daljnem govoru poročal o deških ročnih delih. Kazal je pedagoško zgodovino ročnih del in razkladal, kako se je ta uk tu pa tam razvijal in širil do naših ožjih krajev, kako važna so tedaj ročna dela za vzgojo mladine. Nazadnje je tudi kazal, kako se je v deških ročnih delih preteklo šolsko leto poučevalo na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, in je razkazoval razne izdelke dečkov iz šolske delarne. — Potem je knjižničar učitelj Kokalj poročal o stanju in razširjanju okrajne knjižnice. Zbor se mu je zahvalil za uspešno delovanje pri knjižnici. Volil se je knjižnični in stalni odbor. V prvega so se volili: Kokalj (načelnik), Belè in Žumer, v drugega pa Praprotnik, Valenta in Tomšič. Določijo se knjige, ki se bodo nakupile za knjižnico in učne knjige, ki se bodo prihodnje šolsko leto v šolah rabile. — Učitelj Raktelj nasvêtuje, naj bi se šolska naznanila na vseh mestnih šolah ob istem času delila, in sicer: v 30. dan novembra, v 15. dan februarja, v 30. dan aprila in v 15. dan julija, oziroma zadnji šolski dan pred temi obroki. Vzprijme se. — Učitelj Razinger predlaga, naj bi se pismenih, popravljenih nalog učencem najmanje nalagalo po šestnajst (dve iz računstva, po sedem pa iz nemškega in slovenskega jezika) na vsako četrto leto. Tudi ta predlog se vzprejme. — Gospod predsednik je potem zborovanje končal s trikratnim «slava» presvetlemu cesarju, in učiteljstvo je zapelo cesarsko pesem. — Popoldne se je večina mestnega učiteljstva z gospodom c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom vred zbrala pri Matijanu (v rojstveni Vodnikovih hiši).

— Družba sv. Cirila in Metoda bode imela v 8. dan t. m. občni zbor na Bledu. Zjutraj ob 10. uri bode sv. maša na Otoku, potem zborovanje pri »Petranu«. Ob 1½2. uri »table d' hôte» v Petranovi dvorani. Po obedu sprehod na Grad ali vožnja po jezeru. Železnični vožnji listiki po znižani ceni tja in nazaj so veljavni tri dni. Vsi prijatelji naše šolske družbe in vpeljani gostje dobro došli pri zborovanju in banketu.

— Družba sv. Cirila in Metoda opozarja slavna načelnstva vseh slovenskih ljudskih šol v vseh pokrajinah našega cesarstva, kjer se čuje naš glas, naj bi blagovoljno hotela kupovati pri njej ali po njenih podružnicah ali knjižnici I. zvezek »Franc Jožef I.« (15 kr.) ali pa II. zvezek »Rudolf Habsburški« (20 kr.). Tudi III. zvezek »Valentin Vodnik« (15 kr.) ima družba še mnogo na razpolaganje. Urok, da opozarjamo tega, nam je dvojen: visoka oblastva so namreč priporočala naš I. in II. zvezek kot posebno primerna šolski mladini in pa pomisli naj slovenski narod tega, da mora družba svoje stare knjižice prodati, če hoče novih tiskati. — Vé naj pa v naprej slovensko ljudstvo, da koj ko se poravnajo tiskovni troški, poroma IV. zvezek: Hubadovi »Slovenski Junaki« v naše pokrajine. Kaj podobnega pa ne vemo, če se je užé poslalo mej slovenski svet.

Iz »Zaveze slovenskih učiteljskih društev«. V 12. dan julija t. l. imel je direktorij »Zaveze« sejo, v kateri se je razgovarjalo o sklicevanji seje upravnega odbora »Zaveze«. Poslal se je sledeči poziv gg. odbornikom upravnega odbora: Blagorodni gospod! »Slovensko učit. društvo«, kakor »Národná Šola« in »Učit. vdovsko društvo« imajo navadno vsako leto ob enem mesecu septembra svoj občni zbor. Tudi upravni odbor »Zaveze« ima nujne stvari obravnavati, kakor določitev kraja in časa prihodnjega občnega zborovanja, konečno določitev raznih peticij itd.

Obráčamo se torej uljudno na Vas, da nam določite čas, ob katerem bi se lahko udeležili te seje. Zgoraj omenjena društva ravnala se bodo po nas. Prosimo Vas nujnega odgovora.

V Ljubljani v 17. dan julija 1889. l.

— Na tukajšnji gimnaziji je v sredi meseca julija 146 učencev dostalo vzprejemno preizkušnjo za prvi razred, in sicer 128 za slovenski, 18 pa za nemški oddelek. Vzprejemni izpit za prvi razred realke je v 15. dan julija t. l. napravilo 38 Slovencev in 26 Nemcev. — Izmej 34 abiturijentov Ljubljanske gimnazije jih pojde 24 v bogoslovje, 4 v jus, le 2 na modroslovno fakulteto, 2 v medicino, 1 k montanistiki in 1 k pošti.

— V tukajšnjem uršulinskem samostanu je bila v 20. dan julija t. l. lepa cerkvena slovesnost, pri kateri so bile preoblečene: Franciška Gutnik (zdaj sestra Benedikta) iz Šent-Vida pri Ljubljani, Franciška Štupica (zdaj sestra Magdalena) z Nabrežine in Lucija Bizjak (zdaj sestra Katarina) iz Trsta, vse tri učiteljice; Slovesno obljubo pa so sterile: sestra Tekla Praprotnik iz Ljubljane (učiteljica), sestra Rafaela Žagar iz Ljubljane (učiteljica), sestra Rozalija Martinčič iz Šent-Jurija pod Kumom in sestra Marija Uršula Nanovska.

— Za obiskovanje učiteljskega tečaja za deška ročna dela na Dunaji je deželni odbor dal podpore po 50 gld. sledečim g. g. učiteljem: I. Hribarju iz Ljubljane, L. Jelencu iz Šent-Jurija pri Kranji, I. Adlešiču iz Šmartinega, J. Cepudru iz Litije, J. Janovskiju iz Višnje Gore, J. Hitiju iz Slavine in Ribnikarju iz Logatca.

— Učiteljski kurz na deželni vinarski šoli na Grmu bode letos od 6. do 27. dné avgusta. Vzprejetih bode 15 učiteljev, ki bodo dobivali v zavodu stanovanje in hrano brezplačno in povrnene potne troške. Učitelji, ki so želéli vstopiti v ta kurz, morali so se do 25. dné julija t. l. oglasiti pri deželnem odboru.

Premene pri učiteljstvu.

G. Štefan Primožič, začasni učitelj na Dobrovi pri Ljubljani, pride začasno na četero-razredno ljudsko šolo v Postojino. — Izpraševani pripravniki pridejo začasno: g. Josip Novak na Dobrovo, g. Albert Sitsch v Šent-Vid pri Ljubljani in g. Ivan Cerar v Preserje. Gspdc. Leticija Ahčin, učiteljica v Preserji, je šla k sv. Juriju pod Tabrom na Štajerskem. — Gspdc. Avgusta Kolnik, učiteljica na Blokah, je stalno nastavljena. — G. Leopold Belar, nadučitelj in voditelj II. mestne 5-razredne deške ljudske šole v Ljubljani, je umirovljen. — G. Andrej Legat, učitelj v Budanjah, je umrl. N. v m. p.!

Št. 273

Razpisi učiteljskih služeb.

m. š. sv. Na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je popolniti mesto nadučitelja in šolskega vodje z zistemizovanimi pripadninami. Prošnje je do 15. avgusta letos izročiti pri podpisnem mestnem šolskem svetu.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani v 25. dan julija 1889. l.